Asma Ağustos Böceği

Osmo
Augustos Böcegi

ASMA AĞUSTOS BÖCEĞİ ve MÜCADELESİ

Cicadetra glycirrhyzae (Kol)

I — Tanınması :

Yaz mevsiminin o bunaltıcı sıcak günlerinde, bağlarda omcalar üzerinde devamlı ses çıkaran (öten) Asma Ağustos Böceklerini hemen tanımıyan yok gibidir. Kanatlı olarak boyu 3,2-3.6 santim olan bu böcekler tamamen açık yeşil renklidirler. Yalnız bağ sahalarında bulunurlar. Renkleri yeşil olduğundan bunları bağlarda yapraklar arasında görmek güçtür. Yanına yaklaşıldığı zaman süratle uçarak uzaklaşırlar.

Asma Ağustos böceğinin yalnız erkekleri öter. Bu devamlı ötmesinden olacak G. Antep mıntıkasında bu böceğe **Sırsır** derler. Şark vilâyetlerimizde ise **Çemçör** diye anılır. Bundan başka **Yeşil Bağ Ağustos Böceği, Yeşil Bağ Sikadı** gibi türlü isimler de verilmektedir.

II — Türkiye'de Yayılış Sahası :

Asma Ağustos böceği Güneydoğu Anadolunun Gaziantep, Urfa, Adıyaman, Mardin, Diyarbakır ve Siirt vilâyetlerinin mühim bağ sahalarına kısmen yayılmış durumdadır. Gün geçtikce de yayılma sahası genişlemektedir.

III — Asma Ağustos Böceğinin Bağlarda Yaptığı Zarar :

Asma Ağustos böceğinin bağlarda yapmış olduğu zarar tasavvur edilemiyecek kadar büyüktür. Bağ zararlıları içinde birinci mevkii işgal eder.

Zararlının bağlarda yapmış olduğu zararı şu şekilde sıralıyabiliriz :

1 — Bağın sürgünleri bodur kalıp büyümez,

2 — Sürgünlerdeki boğum araları haddinden fazla kısalır,

3 — Sürgünler üzerinde teşekkül eden yapraklar normalinden çok küçük kalır. Ve bu yaprakların renklerinde, daha İlkbaharda umumî bir sarılık göze çarpar.

4 — Bağın budanması sırasında çubuklarda tabiî olarak bulunması lâzım gelen öz suyun çok az olduğu görülür.

5 — Bağ. mahsüle budanmış olduğu halde, üzüm vermez. Adeta çalı manzarasını alır (Resim 1). Kıraç yerlerdeki bağlarda bu husus daha açık olarak görülür. (Filoksera zararında olduğu gibi)

1, ' — Asma ağustos böceğinin bağları ne hale getirdiği (NİZİP'TE)

Böyle bir bağda, omcaların kök boğazı kazılıp bakılırsa kökler etrafında ve kökler üzerinde irili ufaklı (0,3-0,2 santim boyunda) beyaz kurtcuklar (Nymf'ler) görülür. Köklerdeki özsuyunu emen işte bu kurtcuklardır. (Resim 2) Gaziantep'te bu kurtlara (MENGİL) adı verilmektedir. Bu kurtcuklar yeşil bağ ağustos böceğinin yavrularıdır.

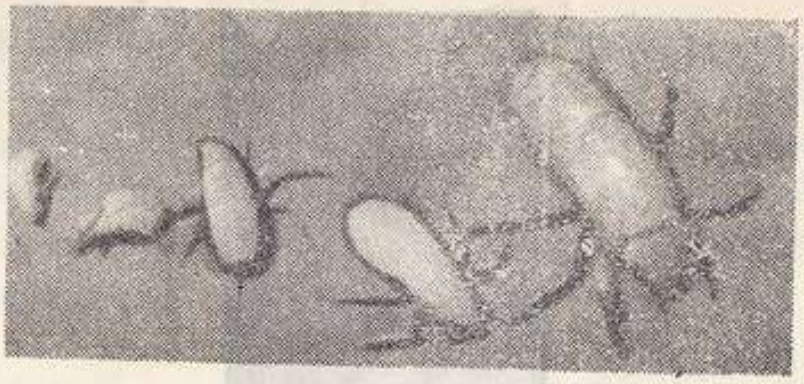

2 — Muhtelif (yaşlı) boyda Asma Ağustos böceği kurtcukları (Mengilleri)

IV — Hayat Devreleri :

1 — **Ergeni** (Kâhili) : Asma Ağustos Böceği açık yeşil renkte olup gözleri siyahtır. (Resim 3) Büyüklüğü (kanatlı durumda iken) 3,2-3,6 santim arasındadır. Erkekleri dişilere nisbetle biraz daha küçüktür. Dişi Ağustos Böceğinin karın altı nihayetinde 6-7 milimetre uzunluğunda koyu renkli, sert ve kama biçiminde bir yumurta bırakma borusu vardır. (Resim. 4)

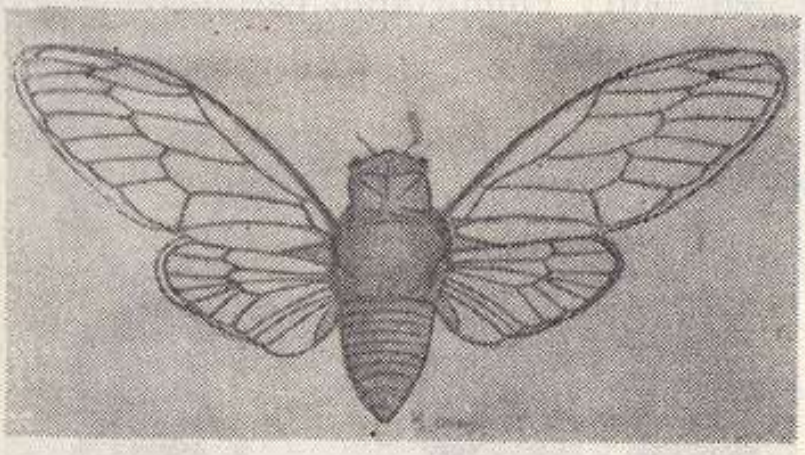

3 — Asma ağustos böceği ergeni (Kâhili)

2 — **Yumurtası** : Asma Ağustos Böceği yumurtaları gözle görülecek büyüklükte 1,6-1,8 milimetredir. Yumurtanın iki tarafı sivri ortası şiş-kincedir (Resim 5). Yumurta ilk bırakıldığı günlerde beyaz renkli olup

4 — Dişi ağustos böceğinin karın altı nihayetinde yumurta borusunun görünüşü

17-20 gün sonra pembeleşir ve göz yerleri, yumurta üzerinde koyu kırmızı noktacık halinde belli olur. Yumurtanın çatlamasına yakın renk tamamiyle koyu pembe olmaktadır.

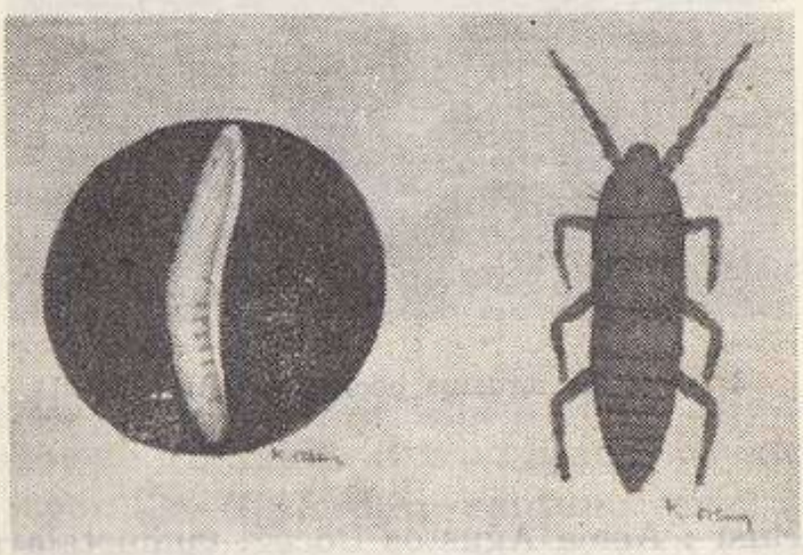

5 — Asma ağustos böceğinin bir adet yumurtası (sağda) ve yeni çıkmış bir kurtcuk (Nymf) - solda

3 — **Kurdu** (Nymfi) : Asma Ağustos Böceği Kurdu, yaşına göre 2-20 milimetre arasındadır. Yumurtadan henüz çıkan kurtcuklar 1,9 milimetre boyundadır. Bağ köklerinin özsuyu ile beslenen bu kurtcuklar takriben 6 sene toprak içinde kaldıklarından her sene bir miktar büyürler. Nihayet 2 santim boy alırlar. Kurtcukların bir çift ön ayağı, toprak içinde hareketi temin için kazıcı bir şekil almıştır (Resim 6).

4 — **Pup'u** : İki santim boyunda ve rengi yeşilimsidir. Gezici pup karakterini haizdir. Bunlardan ergen ağustos böcekleri çıkar (Resim 7).

6 — Asma ağustos böceğinin yakından görünüşü (orta yaşlı)

7 — Asma ağustos böceği pupu

V — Asma Ağustos Böceğinin Yıllık Yaşayışı :

Toprak içinde 6-7 sene zarfında kurt devrelerini atlatıp pup haline geçenler, her sene haziran ayının ilk haftasından itibaren toprak sathına çıkmağa başlarlar. Pupların toprak sathına çıkışları akşam karanlığı bastıktan sonra başlar. Sabahın erken saatlarına kadar devam eder. Çıkan pup'lar geceleyin gezinerek taş, tezek, ağaç, ot, diken v.s. ye ayakları ile iyice tutunur. Sırt kısmı çatlıyarak içinden yeşil ağustos böceği çıkar. Pup kabuğu, sırtı çatlamış olarak, olduğu yerde tutunmuş vaziyette kalır.

Geceyi istirahat halinde geçiren asma ağustos böceği güneş doğduktan bir saat sonra uçmağa başlarlar. Bu şekilde ergen hale geçen asma ağustos böceklerinin en fazla keşif olduğu ay temmuz ayıdır. Asma ağustos böceğinin topraktan çıkışı grafik halinde gösterilmiştir (Şekil 8).

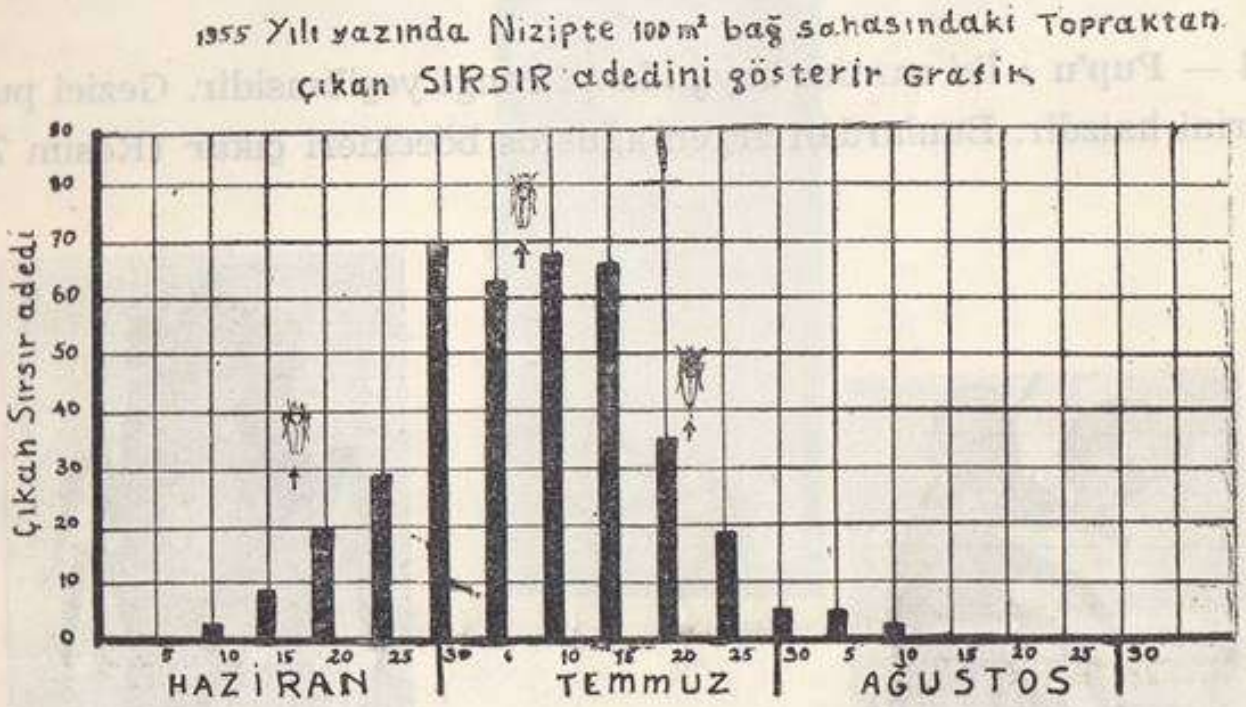

8 — Pupların hangi aylarda ergen hale geçtiklerini gösterir grafik

Ergen hale geçen ağustos böcekleri, bağın yeşil kısımlarına ağız parçalarını hafif sokarak yine bağın özsuyu ile 2-3 gün beslenirler. Bilahare çiftleşir ve yumurta bırakmağa başlarlar. Asma Ağustos Böcekleri, yumurtalarını bir senelik odunlaşmış bağ çubuklarının odun kısmına yumurta borusu ile gömerler. Altı-yedi milimetre uzunluğundaki yumurta borusunu sonuna kadar odun kısmına gömerek, çift çift yumurta bırakırlar. Ve yan yana bunu devam ettirerek 5-6 defa yumurta borusunu sürgünün odun kısmına üst üste gömerler. Her yumurta borusunu batırışta 11+11=22 çift yumurta bırakmış olur. Beş defa arka arkaya yumurta borusunu batırdığı fark edilirse 22X5 = 110 çift yumurta bırakmış olur. Bu 110 çift yumurtanın bırakıldığı yer ise çubuk üzerinde 5-6 santimetreyi geçmez.

Bırakılmış olan yumurtalar sürgünün tamamen odun kısmına gömülmüş olup haricen gözle görülmez. Üç-dört gün sonra yumurta borusunun açtığı yara yerinin kabuğu kurur ve çatlar (Resim 9). Fakat sürgün kurumaz. Sürgün kuruduğu takdirde rutubete çok ihtiyacı olan yumurtalar da hemen kurur. Ve bunlardan kurtcuk çıkmaz. Sürgün üzerindeki yumurta bırakılan yara yerinin kabuğu bir çakı ile kaldırıldığı takdirde yumurtaların odun içinde sıravari gömülü vaziyeti gözle görülebilir.

Bir dişi asma ağustos böceği 10 günlük ömrü boyunca 550-600 yumurta bırakır. Yumurtalar, bırakıldıktan 34-36 gün sonra çatlar ve içinden çıkan çok hareketli kurtcuklar kendilerini toprağa atar (Resim 5). Toprak içine girenler 6-7 sene omca köklerinin özsuyunu emerler.

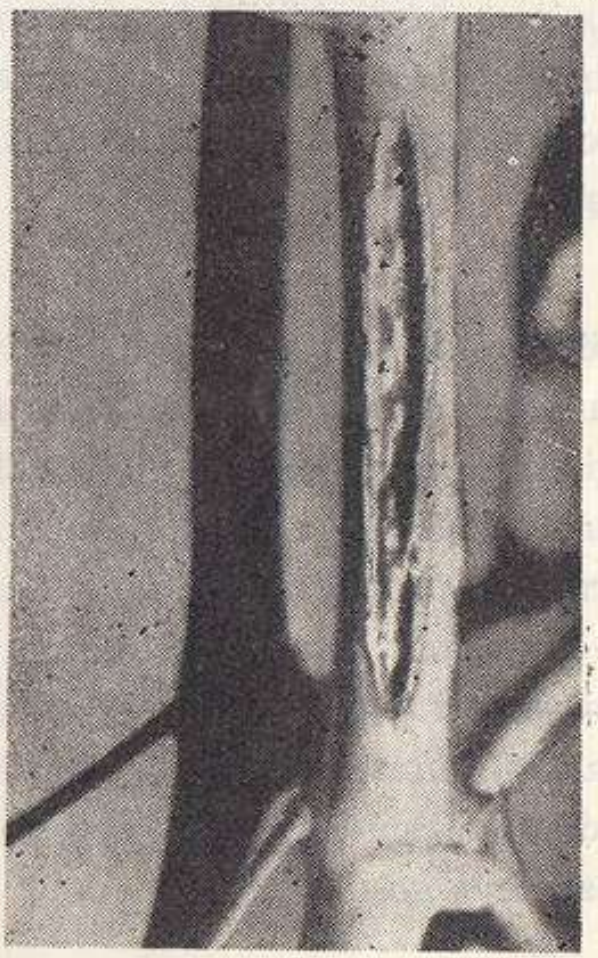

9 — Asma çubuğu üzerinde, yumurta yara yerının görünüşü

VI — Mücadelesi :

1 — Kültürel tedbirler : Asma Ağustos Böceği kurtları toprak içinde önce köklerinin özsuyunu emdiklerinden verimin düşmemesi için bağları kuvvetli bulundurmak lâzımdır. Bu maksatla bağlar bol bol gübrelenmeli ve zamanında işlenmelidir.

2 — **Mihaniki Mücadele** : Toprak içindeki kurtcukları öldürmek için henüz ilâçlı bir mücadele usulü yoktur. Ancak, her sene Haziran ve Temmuz aylarında çıkan ergen ağustos böceklerini toplayıp imha etmek popülasyonu azaltmak bakımından faydalı olur. Yalnız ağustos böceklerini gündüz yakalamak çok zordur.

Ağustos böceği sabahın erken saatlarında güneş doğmasından yarım saat sonraya kadar uyuşuk durumda bulunur. Bu zamanda bağlarda elle toplama imkânı vardır. Fakat zararlının topraktan kademeli olarak çıkışı gözönüne alınarak toplama işinin bütün bir mevsim boyunca (7-8 hafta) ve bütün bağ sahalarında hemen hergün yapılması gerektir. Aksi hâlde beklenilen netice elde edilemez. Zira haşere çıktıktan 2-3 gün sonra yumurta bırakmağa başlar.

Bu zararlı ile mücadelede en pratik yol, haşerenin yumurta bıraktığı bağ çubuklarını yumurta yara yerlerinin altından kesmektir : Bu sayede Asma Ağustos böceğinin bırakmış olduğu yumurtalar henüz çatlayıp içinden kurtçuklar çıkmadan imha edilmiş olur. Dolayısiyle gelecek senelerde bağlar bu kurtçukların tahribatından kurtulur. Zamanında yapıldığı takdirde bir defa kesme ile maksat hasıl olur. Bunun için bağ çubukları üzerindeki yumurta yara yerleri çakı yardımı ile açılarak yumurtalara bakılır. Bu suretle bağda 100 yumurtalı sürgün kontrol edilir. Eğer bu 100 sürgünden 50 adedinden fazlasındaki yumurtalarda pembeleşme görülürse derhâl bu usûlle mücadeleye geçilir.

Mücadelede bağ çubukları gözden geçirilir. Yumurta yarası bulunan çubuklar, yumurta yara yeri altından çekme denilen testereli bıçaklarla kesilerek güneşe arzedilecek şekilde bağ içine serpiştirilir. Yumurtalı dallar bağ içine atıldığında muhitin nisbi rutubetinin düşük ve hararet derecesinin de yüksek olmasından, özsuyu kuruyan dalda yumurtalar da pörsüyüp ölür. Bu suretle yumurtalı dalların ayrıca bir yakılma ameliyesine

de lüzum kalmaz. Bu usûlle mücadele müddeti ancak 10-12 gündür. Geç kalındığı takdirde yumurtalar çatlıyarak içinden kurtcuklar çıkmış bulunur. Vakit geçirmeden yapmak lâzımdır.

Her omcada yumurtalı dal adedi kesafete göre değişir. Bir işçi bir günde 3-4 dekar bağın yumurtalı dallarını temizliyebilir.

Zararlı, yumurtalarını sürgün üzerinde üzüm salkımlarının teşekkül ettiği boğumlardan daha sonraki boğum aralarına bıraktığından mücadele esnasında yumurtalı çubukların kesilmesiyle mahsul yine yerinde kalmış olur. Her bağcının bu mücadeleyi yapması kendi menfaatı icabıdır.

NOT : Daha fazla malûmat almak istiyenler en yakın Ziraat teşkilâtına müracaat etmelidirler.